

Datum:	14 december 2021	Zaaknummer: 466847
Van:	het college van burgemeester en wethouders, portefeuillehouder Wethouder Theunis	
Aan:	de raad van de gemeente Roosendaal	
Steller:	M. Vriens	
Kopie aan:	A. Hendriks, S. Cadmus, H. Becx,	
Onderwerp:	Public Art Roosendaal	
Bijlage:	Nota Public Art Roosendaal – kunst in de openbare ruimte	

Kennisnemen van

De nota Public Art Roosendaal – kunst in de openbare ruimte

Inleiding

Door de coronaperiode zijn mensen meer betrokken op hun directe leefomgeving. Dat is een van de redenen dat er in toenemende mate ideeën en initiatieven ontstaan voor kunst in de openbare ruimte in Roosendaal. Er zijn tegelijkertijd stedelijke ontwikkelingen als Rondje Roosendaal en het Snelfietspad. En het besef dat kunst in de buitenruimte waarde toevoegt aan de stad. Tevens hebben kunstenaars behoefte aan een podium in Roosendaal. Bovenal is er zowel bij initiatiefnemers als creatieve makers behoefte aan duidelijkheid over de ambitie van de gemeente, een te volgen procedure om te komen tot nieuwe kunstwerken en een rolverdeling tussen betrokken organisaties.

Informatie/kernboodschap

Doelen van de nota Public Art zijn:

De bestaande kunstcollectie in de openbare ruimte van Roosendaal beter (digitaal) te ontsluiten, onderhouden en behouden.

Nieuwe kwalitatief goede kunst in de openbare ruimte in Roosendaal toe te voegen.

Een podium creëren voor (Roosendaalse) creatieve makers.

Met een transparante heldere procedure om nieuwe kunstwerken te realiseren, communicatie over en financiering van kunst in de buitenruimte te realiseren.

Consequenties

1. Het voorstel past in het ingezette cultuurbeleid

De Cultuurnota “Een Brabantse gemeente met een hart van cultuur” weerspiegelt de ambitie van een stad waar erfgoed, cultuur en natuurschoon hand in hand gaan. Kunst wordt breed ingezet in alle domeinen als middel om leefbaarheid en uitstraling van de stad te bevorderen. Bovendien om kunstenaars een podium te bieden en hun inzet te behouden voor de stad. Deze uitgangspunten komen terug in de nota Public Art Roosendaal.

2. Kunst kan verbinden, inspireren en geeft ruimte om te presteren

Deze drie uitgangspunten uit de cultuurnota komen terug in deze notitie. Kunst voor inwoners ontsluiten en hen betrekken bij het verhaal van Roosendaal (verbinden); kunst voor bezoekers die kennismaken met de stad en verrast worden (inspireren) en een podium voor creatieve makers (presteren).

3. Een duidelijke strategie is nodig om kunst te beheren, behouden en realiseren

Als strategie kiezen we in de nota voor vier strategieën: samenwerken; communiceren, ontsluiten en presenteren; beheer, zorg en aandacht geven; begroting en financiering.

Samenwerken door de inwoner op verschillende manieren te betrekken. Communiceren, ontsluiten en presenteren van bestaande kunstwerken en nieuwe kunstuitingen. Beheer, zorgen en aandacht geven van bestaande kunst met het onderhoudsplan en duidelijke afspraken bij plaatsing van nieuwe kunst. Begroting met aandacht voor alle aspecten die een rol spelen bij nieuwe kunstprojecten, inclusief de financiering.

Deze planmatige aanpak realiseert good governance

De manier waarop nu nieuwe kunst tot stand komt is verre van transparant voor zowel kunstenaars, inwoners als andere betrokkenen. In het nieuwe beleid hanteren we de Landelijke Algemene Voorwaarden Kunststopdrachten van Cultuur en Ondernemen als richtlijn. We betrekken belanghebbenden en/of inwoners structureel bij behoud van kunst en bij nieuwe initiatieven. Door een onafhankelijke adviescommissie bundelen verschillende instanties hun krachten en wint het proces aan transparantie.

4. Een diverse samenstelling van de adviescommissie borgt een integrale afweging

Verschillende partijen zijn, vanuit hun eigen rol, betrokken bij kunst in de openbare ruimte. Het gaat om Citymarketing, de adviescommissie Museumfunctie, de commissie Ruimtelijke Kwaliteit, Cultuur Verbindt Roosendaal en wij als gemeente. Door van deze organisaties elk een afgevaardigde in de commissie te vragen worden adviezen in een vroeg stadium gestroomlijnd en op elkaar afgestemd. Door belanghebbenden als bewoners rechtstreeks of vertegenwoordigers uit een dorpsraad of buurtcomité te betrekken, worden ook die belangen zorgvuldig meegewogen.

Om een goede start te kunnen maken met de uitvoering heeft de gemeenteraad bij de begrotingsbehandeling voor 2022 € 75.000 beschikbaar gesteld.

Communicatie

Deze nota is tot stand gekomen uit gesprekken met veel partijen waaronder Citymarketing, Cultuur Verbindt Roosendaal, Adviescommissie Museumfunctie, Adviescommissie Ruimtelijke kwaliteit, Roosendaal danst, kunstenaars, betrokken ambtenaren, raadsleden en andere deskundigen.

De nota wordt digitaal breed verspreid.

Vervolg(procedure)

Jaarlijks wordt in de gebruikelijke rapportages verslag gedaan van de voortgang van het project.

Bijlagen

1. Nota Public Art Roosendaal.

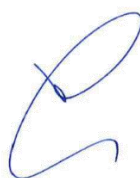
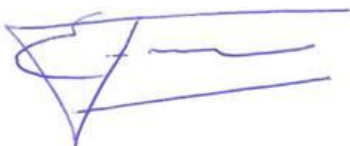
Afsluiting en ondertekening

Wij vertrouwen erop U hiermede voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Roosendaal,

De secretaris,

De burgemeester,

ROOSENDAALE

beleidsnota
kunst in de openbare
ruimte
2022 -2025

publiek kunst ROOSENDAAL

“

Kunst kan op verschillende manieren **toegevoegde waarde** hebben in een stad als Roosendaal.

Met Public Art Roosendaal willen we uitstralen dat we **trots** zijn op de stad en **ambitie** hebben!

wethouder cultuur gemeente Roosendaal
Toine Theunis

”

d’Ouwe Sok van Roosendaal

Maker: Léon Vermunt en Ruben van de Ven

Locatie: Emile van Loonpark

1. Aanleiding

1. Maatschappelijke ontwikkelingen 06
 2. Stedelijke ontwikkelingen in Roosendaal 06
 3. Kunst in de openbare ruimte vraagt een planmatige aanpak 07
-

2. Ambitie

1. Verbinden, inspireren, presteren 09
 2. Drie nieuwe invalshoeken voor kunst in de openbare ruimte 09
 - De inwoner leert het verhaal van Roosendaal (opnieuw) kennen 10
 - De bezoeker en kijker worden geboeid, geïnspireerd en verrast 10
 - De creatieve maker krijgt een podium 11
-

3. De collectie

1. Inventarisatie van de kunstcollectie 14
 2. Samenwerking met Tongerlohuys en Adviescommissie Museumfunctie 14
-

4. Strategie, organisatie en taken

1. Samenwerken 17
 2. Communiceren, ontsluiten en presenteren 19
 3. Beheren, zorgen en aandacht geven 20
 4. Budget en financiering 21
-

5. Meerjarenproject 'de stad als canvas'

1. Nadruk op street art 24
 2. Creatieve makers 24
-

6 Uitvoering beleidsnota 26

7. Bijlagen

1. Betrokken partijen en rolverdeling 28
 2. Afspraken en voorwaarden 32
 3. De kunstopdracht 35
-

Kunst prikkelt.

Kunst verbindt.

Kunst zet aan tot nadenken.

Tiabloy

Maker: Nick Ervinck

Locatie: Stadsoevers

1. Aanleiding

Kunst prikkelt. Kunst verbindt. Kunst zet aan tot nadenken. Kunst voegt waarde toe aan de buitenruimte. Als gemeente vinden we kunst in de buitenruimte belangrijk voor de uitstraling van de stad. We willen dat iedere Roosendaler kan genieten van kunst en cultuur in onze stad. En dat kan. Want wie in Roosendaal en de omliggende dorpen rondloopt of fietst ziet her en der kunstwerken staan. De kunstcollectie is divers en bestaat uit standbeelden, gevelstenen, sculpturen, schilderkunst, graffiti en objecten. Ook de dagelijkse melodieën van de stadsbeiaardier en gedichten van Roosendaalse dichters zijn uitingen van kunst in de openbare ruimte. Je kunt in Roosendaal kunstwerken vinden met een belangrijke historische waarde, die het verhaal van de stad vertellen. Maar ook moderne, nieuwe kunstwerken die de stad een hedendaagse uitstraling geven. Veel kunstwerken staan al lang in de stad, waardoor ze inmiddels vitale, onmisbare onderdelen van de stad en dorpen zijn. Roosendaal is een Brabantse gemeente met een hart voor cultuur ¹.

Maatschappelijke ontwikkelingen

In Roosendaal vinden we de uitstraling van de stad steeds belangrijker. Mede door de coronapandemie zijn we meer gericht op onze eigen leefomgeving. We krijgen steeds meer verzoeken om nieuwe kunstwerken te plaatsen. Ook zijn er vragen naar de betekenis of maker van kunstwerken. Kunst leeft bij inwoners.

Het gemeentelijke beleid voor kunst in de openbare ruimte dateert van 1999 en is aan herziening toe. Maatschappelijke ontwikkelingen en nieuwe kunstvormen vragen om nieuw beleid. Initiatieven voor kunst in de openbare ruimte komen vaak van een creatieve maker, projectontwikkelaar of de gemeente, zonder dat inwoners daarbij betrokken zijn. Ook lijden sommige kunstwerken aan achterstallig onderhoud en aan gebrek aan aandacht. Dat kan anders.

Stedelijke ontwikkelingen in Roosendaal

Er zijn de komende jaren veel ontwikkelingen gepland in Roosendaal, denk aan het nieuwe snelfietspad van Roosendaal naar Bergen op Zoom, Rondje Roosendaal, de nieuwe woonwijk Stadsoevers, Roosendaal Natuurstad, Leisurepark De Stok, het stationsgebied en de stadstuin Van Hasselt. Dit biedt kansen om nieuwe kunstwerken toe te voegen aan de bestaande collectie.

Uit het imago-onderzoek dat Roosendaal Citymarketing in 2021 uitvoerde is opnieuw naar voren gekomen dat Roosendaal niet als fysiek aantrekkelijk beschouwd wordt. Dit is met name het geval onder de jonge, ondernemende (potentiële) Roosendalers. Een groep waar Roosendaal juist aantrekkelijk door gevonden wil worden om hen te kunnen boeien en uiteindelijk te binden². De uitstraling van de kunst in de stad mag eigentijds. Daarmee neemt de belangstelling voor kunst in de openbare ruimte opnieuw toe.

1. Deze nota is tot stand gekomen in samenwerking met verschillende partijen, waaronder verschillende kunstenaars, Roosendaal Citymarketing, Cultuur Verbindt Roosendaal, Adviescommissie Museumfunctie en Roosendaal Danst!
2. Roosendaal Citymarketing.

Kunst in de openbare ruimte vraagt een planmatige aanpak

Al veel beeldend kunstenaars uit Roosendaal hebben de kans en de ruimte gekregen om te experimenteren met hun ideeën en om hun talent te laten zien. Denk aan bekende namen, zoals Riekus, Kees Keijzer, Marijke Maas, Léon Vermunt, Karel Schrooyen en Guido Eckhardt. Het proces om kunstwerken te realiseren was vaak ingewikkeld en afhankelijk van de inventiviteit van de initiatiefnemers. Bij het kiezen van creatieve makers en ontwerpen voor kunst willen we met ingang van 2022 bewoners actiever betrekken en een stem geven. Makers willen we gelijke kansen geven om tot het beste voorstel te komen voor een passend kunstwerk op een bepaalde plek. Met een commissie van deskundigen bewaken we het proces en de kwaliteit.

Beheer en onderhoud verdienen ook aandacht in de nieuwe aanpak. In het gemeentelijk onderhoudsplan in 2019 is een meerjarig onderhoudsplan voor kunst gerealiseerd. Met deze nota structureren we dit proces verder. Bij nieuwe kunstwerken maken we voorafgaand aan de realisatie afspraken over het benodigde onderhoud in de toekomst.

Dit beleid vormt een nieuwe, heldere aanpak voor behoud en realisatie van kunst in de openbare ruimte. Op die manier wordt Roosendaalse kunst goed zichtbaar voor inwoners, wordt kunst ingezet om het verhaal van Roosendaal te vertellen en creëren we een eigentijdse uitstraling van de stad. Zo kan de kunstverzameling in de openbare ruimte de komende jaren groeien tot een rijke, gevarieerde, goed gedocumenteerde en goed onderhouden kunstcollectie.

De Waterspuwers

Maker: Léon Vermunt

Locatie: Stadsoevers

gelijke kansen voor creatieve makers
helder en transparant proces
meedenken door inwoners

Bekende Roosendalers

Maker: Verschillende artiesten van *The Loods*,

o.a. Remco van den Beemd

Locatie: Kadetunnel

2. Ambitie

De openbare ruimte in Roosendaal is een plek van ontmoeten, ontdekken, vinden, creëren, thuishouden. Het is een plek waar we trots op zijn. Als gemeente verwelkomen we initiatieven, ideeën en bijdragen van enthousiaste inwoners of (Roosendaalse) creatieve makers met kunstwerken die een toegevoegde waarde hebben voor de uitstraling van de stad. Bij gebiedsontwikkelingen denken we als gemeente zelf na over het toevoegen van kunst.

Verbinden, inspireren, presteren

Kunst kan alternatieven zichtbaar maken, een spiegel voorhouden, ervaringen en schoonheid bieden en een educatieve rol vervullen³. In onze Cultuurnota (2016) hebben we drie overkoepelende termen vastgesteld voor kunst en cultuur Roosendaal: verbinden, inspireren en presteren. Kunst en cultuur in de openbare ruimte is geen doel op zich, maar ook een middel om de samenhang in de stad te vergroten (verbinden), aan te zetten tot nieuwe initiatieven (inspireren) om uiteindelijk op sociaal, economisch en educatief gebied de vruchten te plukken (presteren).

Drie nieuwe invalshoeken voor kunst in de openbare ruimte

Door met verschillende vormen van kunst en cultuur te verbinden, te inspireren en te presteren biedt Roosendaal kansen om talenten en creatieve sterktes van haar inwoners te ontwikkelen en in te zetten. Kunst in de openbare ruimte is echter een vak apart. Er komt veel bij kijken, van juridische vraagstukken, vergunningen, ruimtelijke ontwikkelingen en bouwtechnische aspecten tot draagvlak bij inwoners, samenwerking met uitvoerders en ruimte voor de creatieve uiting van makers. In het nieuwe plan Public Art Roosendaal verbinden we Roosendaal met kunst in de openbare ruimte door drie invalshoeken:

1

De bewoner
leert het **verhaal**
van **Roosendaal**
(opnieuw)
kennen

2

De bezoeker
en kijker wordt
geboeid,
geïnspireerd en
verrast

3

De beeldend
kunstenaar krijgt
een **podium**

3. Cultuurnota 2016, Cultuurnetwerk Roosendaal.

1. De inwoner leert het verhaal van Roosendaal (opnieuw) kennen

Respect voor de historie en het ambacht

Roosendaal is een historische stad met veel kwalitatief hoogstaande kunstwerken. Veel van deze kunstwerken dragen bij aan de geschiedenis en het verhaal van de stad Roosendaal. Als je goed om je heen kijkt en met Roosendalers praat, kun je het verhaal van Roosendaal leren kennen. Denk maar aan de turfvaart, de kandijfabriek van Van Gilse, snoepwarenfabrikant Red Band of de vestiging van Philips. Toch lijken we de kunstwerken die bijdragen aan het historische verhaal van Roosendaal soms een beetje te vergeten. We vertellen ons verhaal daarom opnieuw, op verschillende plekken in de stad. Via leuke wandelroutes langs kunstwerken, een digitale vindplaats voor alle kunstwerken en met een sterke marketingcampagne vertellen we het verhaal van Roosendaal. We richten ons op het ontwikkelen van nieuwe kunstprojecten in de stad, maar blijven ook aandacht besteden aan de voor Roosendaal zeer waardevolle bestaande kunstcollectie. Voor 'verweesde kunst' bedenken we een passende plek of oplossing⁴.

Het DNA van Roosendaal

Inwoners weten vaak het beste wat er speelt in hun leefomgeving. Die kennis en kracht willen we benutten. Zo heeft Roosendaal een mooie geschiedenis van de stad en streek. Ook belangrijke Roosendaalse waarden, zoals gastvrijheid, saamhorigheid, ondernemen en verbinden vormen het DNA van Roosendaal. Tegelijkertijd horen we ook regelmatig andere geluiden vanuit de stad, bijvoorbeeld dat Roosendaal 'wat meer durf en lef' mag uitstralen. We willen dan ook meer luisteren naar inwoners. Zo gaven studenten in het onderzoek van Roosendaal Citymarketing⁵ aan dat zij de kruising naar de Kade en de Kadetunnel zien als voorbeeld voor hoe de rest van de stad meer 'kleur' zou kunnen krijgen. Op deze plek is veel street art te vinden. Zij ervaren dit als een plek die hen aanspreekt. Dan gaan we op zoek naar mogelijkheden om meer street art te realiseren, bijvoorbeeld met het project 'de stad als canvas'.

Kunst als middel voor verbinding

Kunst in de openbare ruimte is een middel om de leefbaarheid in de wijk of buurt te versterken. Zo kan een muurschildering het verhaal van de wijk, een historische plek of persoon vertellen. Buurtbewoners die samenwerken aan een kunstproject leren elkaar kennen. Er ontstaat verbinding en een gedeelde ervaring. We willen dat Roosendalers trots zijn op hun wijk of buurt en dat zij de aanwezige kunstwerken omarmen.

2. De bezoeker en kijker worden geboeid, geïnspireerd en verrast

Roosendaal op de kaart

Onze stad heeft veel te bieden. Roosendaal is gelegen op een ideale, centrale locatie en er is veel te zien, te doen en te beleven. De unieke kunstcollectie in Roosendaal moet niet alleen interessant zijn voor lokaal publiek en voorbijgangers, maar mag ook nationale en internationale kunstliefhebbers trekken. Dit betekent dat we de bestaande kunstcollectie onder de aandacht brengen én kijken of we grote, spraakmakende kunstwerken kunnen realiseren. Daarmee versterken we de uitstraling van de stad en zetten we Roosendaal op de kaart.

4. Met verweesde kunst bedoelen we kunstwerken die voor onbepaalde tijd in een depot staan en waarvoor mogelijk een nieuwe plek gezocht moet worden. Denk aan kunst die bij de sloop van een gebouw verloren of in verval is geraakt, of kunstwerken waarvan onbekend is wie de eigenaar is.

5. Roosendaal Citymarketing.

Ruimte voor het onverwachte

Kunst kan verrassen. Zo willen we dat kunst niet alleen te vinden is op de plekken die doorgaans worden gebruikt, zoals parken en pleinen. In plaats daarvan creëren we ruimte voor het onverwachte. Met het project 'de stad als canvas' zetten we in op meer kunst in de openbare ruimte en op diverse en laagdrempelige vormen van kunst. We maken de stad aantrekkelijker met sculpturen en standbeelden, maar ook met muurschilderingen, beschilderde pleinen, groene kunst, foto-exposities, lichtexpo's, bewegende kunst, kleine kunstwerken, grote kunstwerken en andere vormen van pop-up (tijdelijke) kunst. Functionele objecten, zoals straatverlichting, bankjes, elektriciteitskastjes en vuilniscontainers geven we creatief vorm. Bij het busstation of in het bushokje, op de muur in je straat, op het dak van je flat of in de parkeergarage, overal kan kunst verschijnen.

Tijdelijke kunst, voor een bepaalde tijd op een vooraf bepaalde locatie, kan ook verrassen en aandacht vestigen op een bepaald thema of een bepaalde locatie. De pop-up expositie van fotograaf Isa de Jong in 2019 op het Stationsplein is daar een mooi voorbeeld van. Of het project 'living statues' van Roosendaal Danst! in 2021. Met dans werd aandacht gevestigd op kunst in de openbare ruimte. Op dit soort tijdelijke kunstwerken zetten we ook meer in. Dit is bij uitstek een vorm om lokale creatieve makers een podium te geven of om bekende namen naar de stad te halen.

Informatievoorzieningen en communicatie

We zorgen dat de kunst in de openbare ruimte op verschillende manieren vindbaar en toegankelijk is, zowel fysiek als digitaal. Met de communicatiestrategie ontsluiten we kunst voor de inwoner en de bezoeker. Ook gaan we op zoek naar manieren om pop up kunst vast te leggen. Kunst die tijdelijk op een fysieke locatie staat kunnen we digitaal of via een expositie ontsluiten, waardoor deze voor een langere tijd te bewonderen is.

3. De creatieve maker krijgt een podium

We geven ruimte om te presteren in de stad

Roosendaal ontwikkelt sterk als broedplaats voor (creatief) talent. Daarmee maken we Roosendaal aantrekkelijker voor inwoners, bezoekers en creatieve makers. Hiervoor zijn gelijke kansen voor creatieve makers, door een helder en transparant proces en ruimte voor bewoners om mee te denken nodig. Er komt daardoor meer ruimte om te presteren in de stad. Vormen van tijdelijke kunst, pop-up kunst, levende kunstacties, installaties en performances, zoals dans en muziek krijgen meer aandacht. In plaats van ons alleen te richten op pleinen en musea, willen we de inwoner verrassen met wisselende exposities in bijvoorbeeld etalages, op het station, op gebouwen en pleinen, langs het fietspad en op straten en wegen.

Belangrijk voor een toekomstbestendige, economisch gezonde stad is het behouden en aantrekken van jonge, ondernemende inwoners⁶. We willen nog meer in Roosendaal en streven naar een goede balans tussen getalenteerde makers uit Roosendaal en (inter)nationaal talent. Cultuur Verbindt Roosendaal is een organisatie die creatieve makers uit Roosendaal en omgeving helpt bij het vinden van een weg in de wereld van projecten, subsidies en regelingen. Via het contact dat Cultuur Verbindt Roosendaal legt met verschillende lokale makers krijgen we het Roosendaalse talent steeds beter in beeld. Dit rijke en gevarieerde netwerk bestaat uit zowel de creatieve makers als culturele verenigingen.

6. Jaarverslag Roosendaal Citymarketing 2019.

We zetten in op meer diversiteit in creatieve makers en kunstwerken. De kunstcollectie die Roosendaal door de jaren heen heeft opgebouwd bestaat veelal uit sculpturen en standbeelden, gemaakt door mannelijke kunstenaars. We willen naar meer diversiteit en willen verschillende makers de kans geven om kunst in Roosendaal en omgeving te realiseren.

Steeds vaker verbinden we kunstopdrachten aan ideeën of maatschappelijke thema's die de stad bezighouden, zoals vergroening, diversiteit, verbinding, circulariteit. Met kunst kun je goed aansluiten op bepaalde ontwikkelingen. Naast maatschappelijke thema's en het historische verhaal van Roosendaal kunnen kunstwerken ook aansluiten bij ontwikkelingen in de stad. Roosendaal als stad voor studenten en talenten vraagt bijvoorbeeld kunst die jongvolwassenen aanspreekt.

In Roosendaal vind je ook veel kunst en cultuur in de dorpen en omgeving. De ontwikkeling van kunst op de snelfietsroute F58 tussen Roosendaal en Bergen op Zoom is en voorbeeld van een nieuw project met kunst buiten het stadscentrum van Roosendaal. De kunstwerken bij route van de Turf vragen aandacht voor het verhaal van de turfafgravingen in het Roosendaalse buitengebied.

De Houthakker (ook wel De Pinnenrooier)

Maker: Léon Vermunt

Locatie: Plantagebaan, Wouwse Plantage

een zoektocht naar
verhalen en betekenissen
van bestaande beelden

Welvaart, ondernemingsgeest, spoorwegen

Maker: Jo Uiterwaal

Locatie: Stationsplein

3. De collectie

Roosendaal heeft veel bijzondere kunstwerken en 'parels' die de stad en de omringende dorpen sieren. In het verleden werden veel kunstopdrachten in Roosendaal gekoppeld aan ruimtelijke ontwikkelingen in de stad, zoals nieuwe gebouwen of wijken. Zo heeft Roosendaal de afgelopen decennia een unieke, kwalitatief hoogstaande kunstcollectie opgebouwd. De collectie bestaat uit diverse kunstwerken van bekende en onbekende makers, kunstwerken met grote historische waarde en meer recente kunstwerken met een grote betekenis voor inwoners. Veel van deze kunstwerken zijn in bezit van de gemeente. Ook erfgoedcentrum Tongerlohuys heeft beelden in bezit en er staan beelden bij scholen, bedrijven en particulieren. Deze zijn vaak zichtbaar voor voorbijgangers.

Inventarisatie van de kunstcollectie

De gemeentelijke collectie van kunst in de openbare ruimte is in beeld. Algemene gegevens zijn bekend, zoals de naam van de maker en van het kunstwerk, het jaar van plaatsing, de locatie van het kunstwerk en het gebruikte materiaal. Er is een onderhoudsplan voor de beelden die in het bezit zijn van de gemeente. Ook zijn in ons archief en op internet foto's te vinden van wisselende kwaliteit. De meest prominente beelden staan op sites van VVV Roosendaal en Roosendaal Citymarketing. Maar niet altijd is het verhaal dat bij een kunstwerk hoort compleet.

Soms zijn kunstwerken wel zichtbaar vanaf de straat, maar behoren deze niet tot de kunstcollectie van de gemeente. Deze zijn dan eigendom van een particulier. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer een kunstwerk in de tuin van een instelling of school staat. Dat betekent meestal dat het kunstwerk eigendom is van die instelling of school.

Om te kunnen genieten van kunst maakt het voor een voorbijganger vaak niet uit om wiens eigendom het gaat, maar wel dat het kunstwerk er mooi en verzorgd uitziet en in goede staat verkeert. Het beeld is duidelijk zichtbaar vanaf de straat en dus onderdeel van de leefomgeving van voorbijgangers en buurtbewoners. We zoeken daarom de samenwerking op met particuliere eigenaren van kunst in de openbare ruimte in Roosendaal. Op die manier kunnen we een volledige collectie presenteren aan Roosendalers en bezoekers. Ook deze Roosendaalse beelden nemen we, in tweede instantie, op in onze inventarisatie.

Samenwerking met Tongerlohuys en Adviescommissie Museumfunctie

In erfgoedcentrum Tongerlohuys wordt de plaatselijke geschiedenis en het verhaal van Roosendaal verteld. Het Tongerlohuys is een erfgoedcentrum, waarin de historische collectie van Oudheidkundige Kring De Ghulden Roos wordt beheerd. In 2011 is de Adviescommissie Museumfunctie ingesteld. De Adviescommissie Museumfunctie levert een belangrijke bijdrage in de doorontwikkeling van het erfgoed van het Tongerlohuys en is ingesteld met twee doelen:

- Het bevorderen van bewustwording van en draagvlak voor een goed museaal klimaat in de samenleving van de gemeente Roosendaal.
- Het signaleren van wensen, knelpunten en mogelijke oplossingen op het gebied van museum, tentoonstellings-, collectiebeleid en de realisatie daarvan.

In 2021 raakte de Adviescommissie Museumfunctie betrokken bij de advisering over beelden in Stadstuin Van Hasselt en beelden in de openbare ruimte van Roosendaal. In nauw overleg met hen geven we de inventarisatie van de Roosendaalse kunstcollectie nader vorm. Samen met Tongerlohuys wordt de achtergrond en de betekenis van de bestaande beeldencollectie achterhaald en beschreven.

Het gezin

Maker: Sybille Krosch

Locatie: Stationsstraat Roosendaal

de bijzondere kunstcollectie
te zien in **Roosendaal**
verdient meer **belangstelling**

De Havik

Maker: Tom Onrust, Studio Onrust

Locatie: Stationsstraat

4. Strategie, organisatie en taken

Met onze nieuwe strategie pakken we het geheel anders aan. We hanteren als richtlijn de Landelijke Algemene Voorwaarden Kunstopdrachten zoals gepubliceerd door Cultuur + Ondernemen⁷. Bij het ontwikkelen, realiseren, onderhouden en financieren van kunst in de openbare ruimte richten we ons op vier punten:

- Samenwerken
- Communiceren, ontsluiten en presenteren
- Beheren, zorgen en aandacht geven
- Budget en financiering

• Samenwerken

Er zijn verschillende partijen met verschillende rollen betrokken bij de totstandkoming van nieuwe kunst. Zo kijkt Roosendaal Citymarketing naar de uitstraling van stad, adviseert de Adviescommissie Museumfunctie over het beheer en onderhoud van de bestaande collectie, helpt Cultuur Verbindt Roosendaal (jong) talent met het vinden van een weg in de kunstwereld en adviseert de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit het college aan welke eisen van de ruimtelijke kwaliteit de kunst moet voldoen. Andere belanghebbenden bij het tot stand komen van nieuwe kunst zijn betrokkenen uit de stad of de dorpen. Deze partijen en organisaties krijgen een plaats in de nieuw te vormen Adviescommissie Public Art Roosendaal.

De stad denkt actief mee

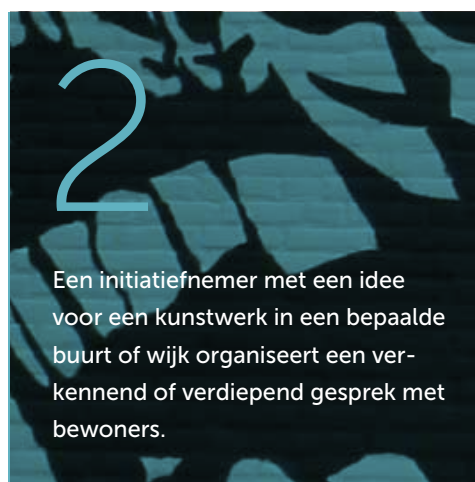
De openbare ruimte is van ons allemaal. Het creëren en behouden van een ruimte waarin we ons allemaal veilig en thuis voelen is een verantwoordelijkheid die niet alleen bij de gemeente ligt, maar ook bij inwoners en andere betrokken partijen in de stad. We kunnen niet zonder elkaar. Draagvlak bij inwoners is belangrijk voor de gemeente. Inwoners moeten kunnen bouwen op een gemeente die alle initiatieven een eerlijke kans geeft, transparant is en, waar mogelijk, faciliteert. Inwoners hebben belang bij een veilige en fijne leefomgeving en weten het beste wat er speelt. Daarom moet voor nieuwe kunstinitiatieven sprake zijn van betrokkenheid van inwoners.

Nieuwe tools en onderzoeksmethoden maken het mogelijk om snel en gemakkelijk het maatschappelijk draagvlak te peilen en beslissingsprocessen transparant te maken. Daarom maken we, via Cultuur Verbindt Roosendaal, gebruik van het netwerk om ideeën op te halen bij lokale makers. Ook inwoners die hun eigen buurt of wijk mooier willen maken willen we daar gelegenheid voor geven. Als gemeente kunnen we verschillende tools inzetten om de inwoners te betrekken en hun mening te peilen. Denk aan Swipocratie of een poll via social media.

Nieuwe kunstopdrachten worden gepubliceerd en via een openbare inschrijving bekendgemaakt. De binnengekomen schetsontwerpen, inclusief plaatsing- en onderhoudsplan worden beoordeeld door de Adviescommissie Public Art Roosendaal.

7. Landelijke Algemene Voorwaarden Kunstopdrachten 2015.

Samenwerken met inwoners en/of creatieve makers kan op verschillende manieren:

Adviescommissie Public Art Roosendaal

In de praktijk is gebleken dat er de afgelopen jaren verschillende organisaties en partijen, vanuit hun eigen rol, te maken hebben gehad met kunst in de openbare ruimte in Roosendaal. Om te voorkomen dat initiatieven langs elkaar heen werken en dat er tegenstrijdige adviezen worden gegeven, wordt de Adviescommissie Public Art Roosendaal opgericht. Bovendien is er dan één adviesorgaan.

De Adviescommissie Public Art Roosendaal adviseert over kunst en cultuur in de openbare ruimte in Roosendaal. De commissie beoordeelt nieuwe initiatieven, kijkt vanuit een brede invalshoek en zorgt voor deskundigheid en advies bij het beoordelen van nieuwe kunstwerken. Zij adviseert per project over:

- Gelijkwaardige kansen voor creatieve makers;
- Helder en transparant keuzeprocess;
- Ruimte om inwoners te betrekken;
- Een reële begroting met budget voor toekomstig beheer en onderhoud;
- Een passende locatie voor het kunstwerk in relatie tot de bebouwing en de openbare ruimte.

Samenstelling Adviescommissie Public Art Roosendaal

De Adviescommissie Public Art Roosendaal bestaat uit externe adviseurs uit verschillende publieke en private sectoren en inwoners, welke worden benoemd voor de duur van een project. In de Adviescommissie zit van de volgende organisaties ten minste één afgevaardigde: Cultuur Verbindt Roosendaal (Adviescommissie Makersregeling), Roosendaal Citymarketing, Commissie Ruimtelijke Kwaliteit, Adviescommissie Museumfunctie en de Gemeente Roosendaal. Ook inwoners of vertegenwoordigers van een bewonersplatform of buurtcomité kunnen aansluiten bij een project waarover de Adviescommissie Public Art Roosendaal een advies uitbrengt. Vanuit de gemeente is ten minste één ambtenaar betrokken, doorgaans zal dit een beleidsadviseur cultuur zijn. Deze fungeert als verbinder met de ruimtelijke en sociale ontwikkelingen in de gemeente en kan de link leggen met het gemeentelijke team voor beheer en onderhoud.

Afvaardigingen nemen het advies van de Adviescommissie mee voor besluitvorming:

- Aan Cultuur Verbindt Roosendaal bij een besluit over subsidie uit de makersregeling
- Aan Commissie Ruimtelijke kwaliteit bij advies over locatie en de Omgevingswet
- Aan Gemeente Roosendaal inzake vergunningverstrekking en bij projectontwikkeling

Zie bijlage 1 van deze nota voor een toelichting op de samenwerking en rolverdeling.

• **Communiceren, ontsluiten en presenteren**

De waardevolle kunstcollectie die in Roosendaal te bewonderen is, verdient nog meer belangstelling. Waar de aandacht de afgelopen jaren grotendeels lag op het onderhouden en behouden van de bestaande kunstcollectie, wordt de komende jaren meer aandacht besteed aan het communiceren, ontsluiten en presenteren van de kunst en het realiseren van nieuwe kunstuitingen in Roosendaal.

Alle beelden fysiek toegankelijk

Ieder kunstwerk in de stad wordt voorzien van een informatiebordje met daarop de naam van het kunstwerk, de naam van de maker en de datum van plaatsing. Naast dit informatiebordje wordt ieder kunstwerk in de stad voorzien van een QR-code. Deze code kunnen inwoners met een smartphone scannen. Wanneer een belangstellende bezoeker de code scant, wordt diegene doorgestuurd naar de link www.bezoek-roosendaal.nl. Op deze website van Roosendaal Citymarketing wordt meer informatie gegeven over het kunstwerk.

Alle beelden digitaal toegankelijk

Alle informatie en ontwikkelingen met betrekking tot kunst in de openbare ruimte worden gecommuniceerd naar de stad. Op het digitale open data-platform van de gemeente is een overzicht van alle kunstwerken in Roosendaal te vinden. Via de link www.data-roosendaal.nl komt de bezoeker terecht op een pagina waarop alle kunstwerken gecategoriseerd zijn op onder andere de naam van het kunstwerk, naam van de maker, jaartal van plaatsing, kunstvorm, materiaal, locatie, duur (staat het kunstwerk er voor bepaalde of onbepaalde tijd?), eigenaar en omschrijving.

Communicatie en publiciteit

Samen met Roosendaal Citymarketing werken we aan de lancering en communicatie van Public Art Roosendaal. We brengen alle inwoners op de hoogte van kunst en kunstroutes via <http://www.bezoek-roosendaal.nl>. Ook op verschillende sociale mediakanalen van de

Gemeente Roosendaal en van Roosendaal Citymarketing, zoals Instagram, LinkedIn, Facebook geven we updates over belangrijke ontwikkelingen op het gebied van Public Art Roosendaal.

We gaan in gesprek met betrokken partijen om kunst op een veelzijdige manier onder de aandacht te brengen van de bewoners. Bijvoorbeeld een rubriek genaamd *'De favorieten van ...'*. Daarin schrijft maandelijks een Roosendaler over diens favoriete kunst in Roosendaal. Er kunnen ook oproepen komen voor wedstrijden, kunst opdrachten, beiaardierconcerten, gedichtenroutes, ommetjes langs kunstwerken voor actieve wandelaars, speurtochten voor kinderen, een inkijkje in het atelier van een kunstenaar en oproepen voor leden van de Adviescommissie Public Art Roosendaal.

- **Beheren, zorgen en aandacht geven**

Kunst in de openbare ruimte kan voor veel mensen op verschillende manieren van betekenis zijn. Soms is een kunstwerk van algemene, culturele en historische waarde voor de stad. Soms is het juist betekenisvol voor een individu of groep of uniek in het oeuvre van de creatieve maker.

We onderhouden de kunst en beschermen deze tegen extreme weersomstandigheden, schade en vernieling. Het onderhoudsteam van de gemeente beheert de conditierapporten, gegevens over materialen, afwerkingen en constructie, object-, behandel- en restauratiegeschiedenis (denk aan plannen en rapporten).⁸

Wanneer kunstwerken ondanks dat in verval raken, niet meer onderhouden kunnen worden, of wanneer kunstwerken niet meer in de huidige tijdgeest passen, kan de maatschappelijke waarde en het draagvlak zakken. Dan gaan we in overleg met de maker om het werk te verplaatsen of verwijderen.

Criteria en afspraken bij nieuwe kunstwerken

De opdrachtgever stelt criteria en randvoorwaarden op bij de uitvraag voor een nieuw kunstwerk. Daarmee kan voorkomen worden dat er later problemen ontstaan over het geleverde kunstwerk. De opdrachtgever stelt bij het overnemen van het kunstwerk in eigendom een contract op en legt de gemaakte afspraken met de creatieve maker voor de toekomst vast. Van belang voor beheer en behoud zijn bijvoorbeeld: de duur van een contract, afhankelijk van de levensduur van het kunstwerk, de locatie, materiaalkeuze, veiligheid van het publiek, het bedoelde gebruik, het functioneren en eventuele kwetsbaarheden, juridisch eigendom, verantwoordelijke voor onderhoud, constructie en fundering. Zo verschilt een fontein in functioneren en onderhoud wezenlijk van een mobiel, dynamisch kunstwerk. Er zijn landelijke modelcontracten beschikbaar.

Adopteer een beeld

Goed technisch onderhoud is niet het hele verhaal. We zorgen er met onze communicatiestrategie voor dat de kunst onder de aandacht blijft. We geven daarnaast inwoners de ruimte om een beeld of kunstwerk te adopteren. Inwoners, wijkverenigingen of dorpsraden kunnen de beelden in de gaten houden en direct een melding maken wanneer er iets mis is met het kunstwerk. Het adopteren van een beeld geeft buurtbewoners de mogelijkheid om periodiek kleinschalig onderhoud te verrichten, zoals het verwijderen van onkruid bij een muurschildering, of het maken van een melding nadat een sculptuur beschadigd is. Het onderhouden van een beeld gebeurt onder toezicht van een deskundig onderhoudsspecialist met kennis van zaken over het te gebruiken schoonmaak- of onderhoudsmateriaal.

⁸. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. *Stappenplan, Kunst in de openbare ruimte. Een leidraad voor beheer en behoud. December 2020.*

• Budget en financiering

In de begroting van de gemeente Roosendaal is geen structureel budget gereserveerd voor kunst in de openbare ruimte. Om kunst in de openbare ruimte niet meer aan toeval over te laten en om onze ambitie de komende jaren uit te voeren, is structureel budget nodig. Voor 2022 starten we met een bedrag van € 75.000 om de eerste projecten op te kunnen pakken. In dat jaar brengen we in beeld welk bedrag er structureel nodig is.

Budget

De budgetten van kunstprojecten lopen sterk uiteen. Een kleinschalige tijdelijke kunstinstallatie kan enkele honderden euro's kosten. Een groot en permanent werk van een nationaal bekende creatieve maker kan honderdduizenden euro's kosten. De kosten voor het realiseren van een kunstwerk zijn afhankelijk van een aantal factoren: honorarium van de maker, de aard van het project (beeldend (fysiek), theateraal, digitaal, interactief, duurzaam), de duur van het project, het materiaal/medium, benodigde technische expertise, inzet van derden, plaatsingskosten en onderhoudskosten. In de Landelijke Algemene Voorwaarden Kunstopdrachten staat hierover meer informatie.

Financiering

De initiatiefnemer van een nieuw kunstwerk gaat in beginsel zelf op zoek naar financiële middelen. Dat kan op verschillende manieren:

- Sponsoring, crowdfunding;
- Subsidies, denk aan het Mondriaanfonds, de makersregeling van Cultuur Verbindt Roosendaal (max. €10.000 per project), VSB fonds, BPD fonds (voorheen Bouwfonds);
- Ontwikkelbudget van een project projectontwikkelaar of gemeente;
- Samenwerking aangaan met een woningbouwcorporatie of ondernemers;
- Bijdrage in natura, bijvoorbeeld de communicatie en PR wordt verzorgd door Roosendaal Citymarketing;
- Optie invoeren percentageregeling.

Bij landelijke of provinciale fondsen wordt vaak om cofinanciering gevraagd vanuit gemeente of door sponsoring en crowdfunding. Voor onze gemeente zijn de subsidies voor creatieve makers belegd bij Cultuur Verbindt Roosendaal. Een lokaal toegekend bedrag kan op die manier vermeerderd worden bij fondsen als het Mondriaanfonds. De Impulsregeling van KunstLoc Brabant is niet bedoeld voor het realiseren van kunstwerken, maar kan mogelijk wel bijdragen aan artistieke ontwikkeling van een creatieve maker of organisatie. Er zijn ook fondsen, zoals het Fonds voor Cultuurparticipatie en het VSB fonds die gericht zijn op het bevorderen van de leefbaarheid in een wijk of het vergroten van de betrokkenheid van bewoners. Kunst in de openbare ruimte kan daar een tastbaar eindresultaat van zijn.

In sommige gemeenten is er een percentageregeling. Daar wordt 0,25% tot 1% van een ontwikkelbudget of grondverkoop vrijgemaakt voor kunst in de openbare ruimte of kunst bij het project. Deze mogelijkheid is er in Roosendaal niet. We onderzoeken of draagvlak is om hierover in de toekomst afspraken te maken.

Op verschillende locaties lopen kunstinitiatieven of bestaan er ideeën en wensen. In 2022 wordt de groene oase de Stadstuin 'Van Hasselt' geopend met ruimte voor beelden samen met Tongerlohuys. De Ghulden Roos en De Kring. Bij de snelfietsroute van Roosendaal naar Bergen op Zoom wordt gekeken naar kunstuitingen onderweg. Stadsoevers is volop in ontwikkeling. Bij het urban sportspark staat een toren waar kunstenaars is gevraagd een klein cultureel event te organiseren. Toekomstige ontwikkelingen waar wellicht kunst mogelijk is zijn toegangswegen naar de stad, het stationsgebied, de tuin van Mariadal en in de dorpen.

Boom

Maker: Anna Niederbremer

Locatie: Passerelle bij station

project **de stand als canvas**
biedt creatief talent

het grootste podium: **de stadi**

Dansuitvoering rondom
beeldende kunstwerken
Maker: Roosendaal Danst!
Locatie: Stadsoevers

5. Meerjarenproject 'de stad als canvas'

De stad als canvas' is een overkoepelend meerjarenproject, op initiatief van Roosendaal Citymarketing, waarbinnen meerdere, kleine deelprojecten tot uitvoering worden gebracht. Daarbij ligt de focus steeds op een specifieke plek, wijk of gebied. Door street art zowel tijdelijk als permanent in het straatbeeld toe te passen wordt letterlijk kleur gegeven aan de stad Roosendaal en haar dorpen Heerle, Moerstraten, Nispen, Wouw en Wouwse Plantage. Het meerjarenproject biedt creatief talent de ruimte om met ideeën te komen, hun dromen tot uiting te brengen en geeft hen het groots mogelijke podium: de stad. Samen met hen wordt het merk Roosendaal vertaald naar kunstuitingen in de openbare ruimte.⁹

- We geven uiting aan de positionering van het merk Roosendaal
- We geven inhoud aan de ontwikkeling van Roosendaal als broedplaats voor (creatief) talent
- We maken Roosendaal aantrekkelijker maken voor verschillende doelgroepen
- We vergroten het gevoel van veiligheid onder inwoners
- We bestrijden vernieling en graffiti vandalisme

Nadruk op street art

Street art wordt door kunstcritici wereldwijd beschouwd als de meest relevante kunststroming van dit moment. Het verschil tussen graffiti en street art is dat het bij graffiti om de naam zelf (en dus de maker) gaat en voor street art de afbeelding zelf belangrijk is. Het verfraaien van het straatbeeld door middel van kunstcultuur in de openbare ruimte. Street art beperkt zich dan ook niet tot graffiti, wat veel mensen vaak wel denken. De letterlijke vertaling zegt het al: straatkunst, kunst op straat. Van beschilderde muren en geborduurde hekken tot creatieve krijt-tekeningen en lichtshows. Street art is geen nieuw fenomeen in Roosendaal. Met name in de stad zijn er al diverse locaties waar deze kunstvorm tot uiting is gebracht.

Creatieve makers

Bij de start van het meerjarenproject wordt het project als geheel aangekondigd via diverse online en offline kanalen. Bij deze aankondiging wordt ook het eerste deelproject genoemd. Hierbij komt een oproep te staan, zodat geïnteresseerde, creatieve makers zich kunnen aanmelden. De makers die zich aanmelden worden bij ieder deelproject geïnformeerd en de mogelijkheid geboden hun ideeën in te dienen voor dat specifieke deelproject. Zij mogen ook zelf locaties aandragen. Kunstenaars kunnen zich tijdens de gehele duur van het meerjarenproject in- en uitschrijven. Zo kunnen zij op ieder gewenst moment aanhaken en geven we iedereen te kans om mee te doen.

Communicatie en coördinatie van dit project verlopen via Roosendaal Citymarketing.

Met de stad als canvas versterken we het merk Roosendaal. We willen top-of-mind zijn als aantrekkelijke plek voor bewoners, bezoekers, bedrijven, studenten en talenten.

Roosendaal Citymarketing

kunst leeft!
bij creatieve geesten
maar ook bij inwoners

.....
Polar bear
Maker: Joop Vlak
Locatie: Kadeplein

6. Uitvoering beleidsnota

Om de komende jaren uitvoering te geven aan onze beleidsvisie, hebben we een uitvoeringsagenda opgesteld. Deze uitvoeringsagenda biedt houvast voor de uitvoering van acties zoals de inventarisatie van de gemeentelijke collectie, het fotograferen en ontsluiten van kunstwerken in de openbare ruimte via het open data-platform van de gemeente Roosendaal en het realiseren van nieuwe kunstwerken in de openbare ruimte.

Uitvoering van beleidsnota Public Art Roosendaal

Geplande acties	Verantwoordelijke	Planning	Kosten €
SAMENWERKEN			
Instellen onafhankelijke advies-commissie Public Art Roosendaal	Gemeente Roosendaal Cultuur Verbindt Roosendaal	jan-mrt 2022	10.000
COMMUNICEREN, ONTSLUITEN EN PRESENTEREN			
Gemeentelijke collectie inventariseren, schouwen, fotograferen en ontsluiten via het open dataplatform gemeente Roosendaal	Gemeente Roosendaal	jan-juli 2022	10.000
Gemeentelijke collectie beschrijven, informatiebordjes plaatsen en ontsluiten met korte teksten over betekenis en/of historie van het beeld	Gemeente Roosendaal i.s.m. Tongerlohuys, historici en Roosendaal Citymarketing	juli-okt 2022	10.000
Q-R codes, marketing & promotie, kunstroutes ontwikkelen	Roosendaal Citymarketing en VVV Roosendaal	ok-dec 2022	5.000
Beelden in bezit van particulieren of van instellingen toevoegen aan de inventarisatie, met foto's, informatiebordjes en korte teksten over betekenis en historie van het beeld en ontsluiten op open data-platform.	Gemeente Roosendaal	jan-juli 2023	P.M.
BEHEREN, ONDERHOUDEN EN AANDACHT GEVEN			
Onderhoudsplan, formuleren uitvraag, overeenkomsten met kunstenaars, afspraken over adoptie van beelden.	Gemeente Roosendaal, Adviescommissie Museumfunctie	Doorlopend 2022-2025	*
REALISATIE PROJECTEN			40.000 **
Meerjarenproject 'De stad als canvas' - verfraaiing stroomkasten en elektriciteitskastjes - prullenbakken Raadhuisstraat - rolluiken en garagedeuren - schoolpleinen - Nieuwe Markt en Kadeplein	Roosendaal Citymarketing, Cultuur Verbindt Roosendaal	2022 (-2025)	
Kunst op de snelfietsroute Plaatsen kunst in Wouw Andere projecten			
Totaal			75.000

* Opgenomen in de gemeentelijke begroting

** Nader in te vullen door Cultuur Verbindt Roosendaal in afstemming met de Adviescommissie Public Art Roosendaal

Bijlage 1

Vandaag groei ik'
Maker: Isa de Jong
Locatie: Stationsplein

Bijlage 1

Betrokken partijen en rolverdeling

Gemeente Roosendaal

De Gemeente Roosendaal hecht veel waarde aan kunst in de stad en is verantwoordelijk voor het mogelijk maken van nieuwe kunstprojecten. Met deze beleidsnota benadrukt de gemeente haar specifieke belangstelling voor kunst in de openbare ruimte.

De rol van de gemeente is die van aanjager, ondersteuner en soms opdrachtgever. Dit doet zij door actief op zoek te gaan naar kansen en ontwikkelingen voor de stad en het onderzoeken van nieuwe mogelijkheden voor de publieke ruimte. Deze kansen en mogelijkheden worden verbonden aan de juiste partijen en belanghebbenden. De gemeente is daarmee ook verantwoordelijk voor het herkenbaar en zichtbaar maken van deze ambitie in de stad en bij de inwoners. Bij de ontwikkeling van Roosendaal als aantrekkelijke stad werken we als gemeente nauw samen met verschillende partijen.

De reguliere taken van de Gemeente Roosendaal zijn:

1. Eigenaarschap van enkele kunstwerken in het publieke domein. Specifiek is het gemeentelijke beheer- en onderhoudsteam verantwoordelijk voor onderhoud van de kunstcollectie van de gemeente.
2. Team Economie is verantwoordelijk voor zaken met betrekking tot kunst en cultuur.

Roosendaal Citymarketing

Roosendaal Citymarketing zet zich in om van Roosendaal een aantrekkelijke stad te maken voor de jonge, ondernemende doelgroep. Het merk Roosendaal vormt de basis voor de aankleding en uitstraling van de stad en haar dorpen. Citydressing maakt het totaalplaatje compleet, zorgt voor herkenbaarheid en creëert een optimale beleving. Het geeft Roosendaal niet alleen sfeer en uitstraling, het maakt de stad en haar dorpen ook herkenbaar in de media en voor bezoekers. Citydressing brengt het imago en de identiteit van Roosendaal tot uiting en onderstreept deze.

De reguliere taken van de Roosendaal Citymarketing zijn:

1. Het versterken van de concurrentiepositie van Roosendaal als stad om in te wonen, werken, studeren en recreëren.
2. Het merk Roosendaal en het verhaal van Roosendaal nog beter te (laten) vertellen en in beeld te brengen
3. Roosendaal in het spotlicht zetten als aantrekkelijke vestigingsplaats voor bedrijven, als aantrekkelijke woonstad, als aantrekkelijke stad om (door) te groeien voor talenten en als aantrekkelijke bestemming voor toeristische bezoekers.

Cultuur Verbindt Roosendaal

Cultuur Verbindt Roosendaal stimuleert actieve en passieve deelname aan kunst en cultuur door een podium te bieden voor culturele verbinding, samenwerking en vernieuwing. In opdracht van de gemeente zorgt Stichting Cultuur Verbindt Roosendaal voor directe verkenning van kunstopdrachten en werving van nieuwe kunstenaars.

Beginnende en/of jonge makers in de culturele sector weten de weg naar het subsidielandschap meestal (nog) niet te vinden. Cultuur Verbindt Roosendaal begeleidt initiatieven uit de stad en beoordeelt subsidieaanvragen. Zo organiseert de organisatie netwerkbijeenkomsten en (online) inspiratieavonden. Ook roept zij beginnende makers en kunstenaars op om hun culturele projecten te pitchen in 'Pitchnight – Get Roosendaal Inspired'. Een laagdrempelig subsidie-evenement waarbij makers en kunstenaars geen uitgebreide aanvraag hoeven in te dienen, maar een project in eigen woorden kunnen pitchen.

Voorbeeld: In het kader van diversiteit en inclusie is stichting Cultuur Verbindt Roosendaal een samenwerking aangegaan met een aantal enthousiaste jonge makers uit de gemeente Roosendaal. Deze jonge makers zijn in de leeftijd van 21 tot 26 jaar, een leeftijdscategorie die ondervertegenwoordigd was in de subsidieaanvragen. Om als stichting toegankelijker te zijn voor deze leeftijdscategorie is CVR om de tafel gaan zitten met vijf jonge makers en werd hun input gevraagd over bijvoorbeeld de organisatie, bereikbaarheid, subsidieaanvragen.

Adviescommissie Public Art Roosendaal

De Adviescommissie Public Art Roosendaal adviseert de gemeente, Cultuur Verbindt Roosendaal en Citymarketing over kunst en cultuur in de openbare ruimte in Roosendaal. Maar de commissie adviseert ook aan de creatieve maker of initiatiefnemers van een project over de te volgen procedure, begroting en haalbaarheid van het (schets)ontwerp.

In de commissie zitten afgevaardigden van Adviescommissie Makersregeling van Cultuur Verbindt Roosendaal, Roosendaal Citymarketing, Commissie Ruimtelijke Kwaliteit, Adviescommissie Museumfunctie en Gemeente Roosendaal.

Inwoners of vertegenwoordigers van bewonersplatform of buurtcomité worden gevraagd aan te sluiten als zij belanghebbende zijn. Waar mogelijk wordt gezocht naar een juiste balans in ervaring, expertise, achtergrond, gender en leeftijd.

Adviescommissie Museumfunctie

De Adviescommissie Museumfunctie levert een belangrijke bijdrage in de doorontwikkeling van het erfgoed van het Tongerlohuys en is ingesteld met twee doelen:

- Het bevorderen van bewustwording van en draagvlak voor een goed museaal klimaat in de samenleving van de gemeente Roosendaal;
- Het signaleren van wensen, knelpunten en mogelijke oplossingen op het gebied van museum, tentoonstellings-, collectiebeleid en de realisatie daarvan.

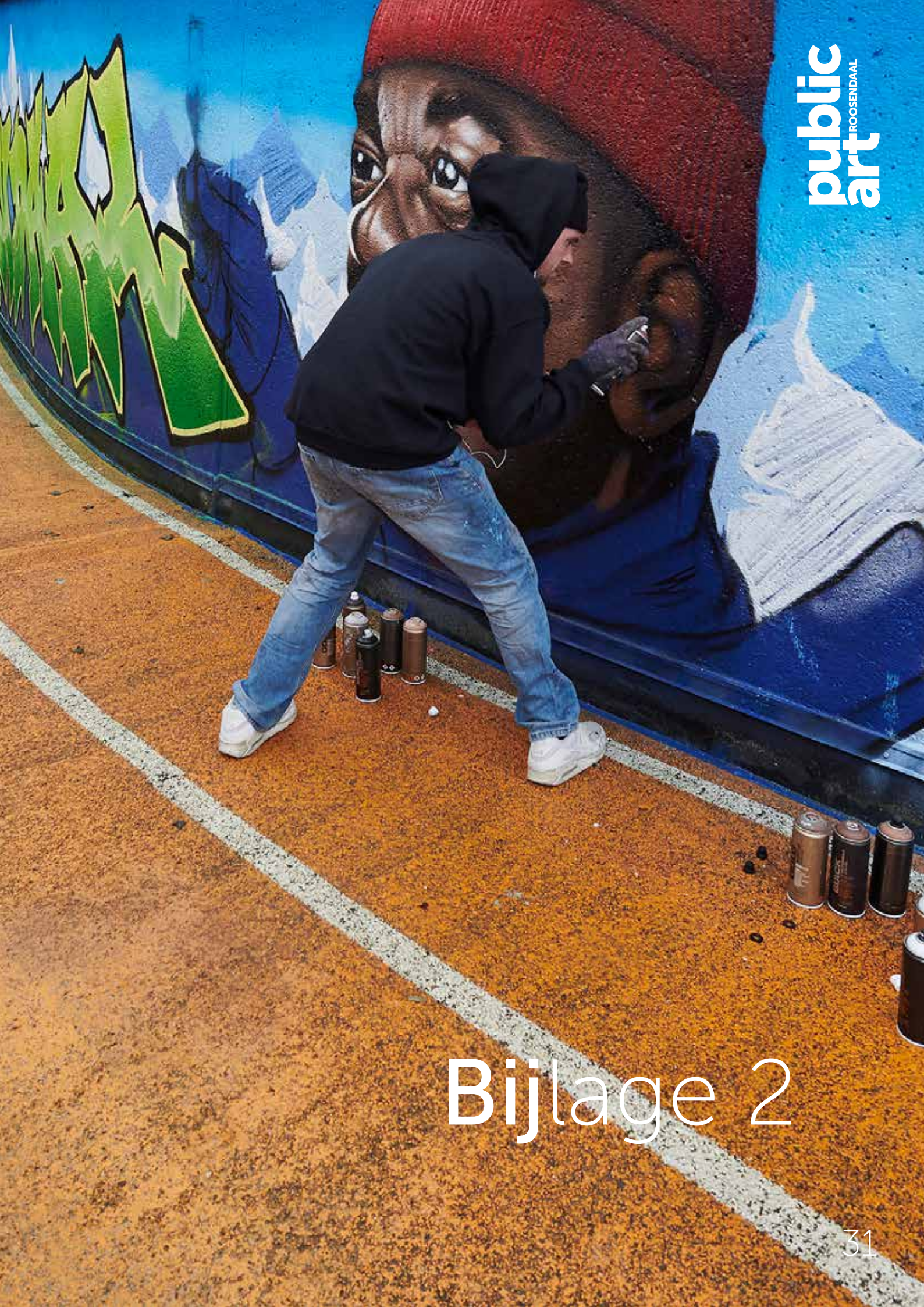
Sinds 2021 is zij nauw betrokken bij het gemeentelijk team voor beheer en onderhoud. De Adviescommissie adviseert bij beheer, restauratie en onderhoud van kunstwerken in de bestaande collectie van de gemeente en bij verweerde kunstwerken.

Commissie Ruimtelijke Kwaliteit

De Commissie Ruimtelijke Kwaliteit bestaat uit vijf leden die deskundig zijn op het gebied van architectuur, ruimtelijke kwaliteit, stedenbouw, archeologie, landschappelijke inrichting en de cultuurhistorie.

1. De Commissie Ruimtelijke Kwaliteit brengt gevraagd advies uit over omgevingsvergunningen en kan ongevraagd advies uitbrengen over ruimtelijke ontwikkelingen.
2. De Commissie Ruimtelijke Kwaliteit brengt advies uit over de aanvraag om een omgevingsvergunning

Vanuit deze expertise kan een gedelegeerd lid van de adviescommissie adviseren over passende locatie en procedurele om een omgevingsvergunning te krijgen voor een kunstwerk.

Bijlage 2

Bijlage 2

Afspraken en voorwaarden

Afspraken en randvoorwaarden

Bij het proces van de totstandkoming van nieuwe kunst worden afspraken gemaakt tussen de opdrachtgever en de opdrachtnemer en andere betrokken partijen. Er worden afspraken gemaakt over zaken als honorarium, uitvoeringsbudget, kunstbudget, beoordeling ontwerpen, uitvoeringsbudget, oplevering, risico's, rechtsvorderingen, auteursrecht, beheer van het kunstwerk, verplaatsing of verwijdering van het kunstwerk, verzekering en aansprakelijkheid, vrijwaring, overmacht, overlijden kunstenaar, faillissement, geschillenbeslechting.

Tenzij schriftelijk anders overeengekomen, zullen de overeengekomen werkzaamheden worden uitgevoerd in drie fasen, te weten:

- 1. De fase van het schetsontwerp:** hier staat het idee centraal, een eerste vertaling van opdracht naar beeld of proces. Een schetsontwerp kan bestaan uit tekeningen, maquettes, modellen en een schriftelijke of mondelinge toelichting. Het schetsontwerp omvat mede een globale raming van de te verwachten kosten, inclusief BTW, voor de realisering van het kunstwerk.
- 2. De fase van het definitieve ontwerp:** Indien de opdrachtgever het schetsontwerp heeft goedgekeurd, zal de opdrachtgever zo spoedig mogelijk met de kunstenaar nadere schriftelijke afspraken maken over de vervaardiging van het definitieve ontwerp en de uitvoering ervan. Indien en voor zover van toepassing omvat het definitieve ontwerp mede: werktekeningen; constructieberekeningen; een definitieve begroting, uitgaande van reële prijsaanbiedingen en voorzien van de desbetreffende leveringsvoorwaarden; een uitvoeringsplan met vermelding van wie welke gedeelten van het ontwerp zal uitvoeren; een planningsvoorstel met afleveringsdatum; een betalingsregeling voor het uitvoeringsbudget; inzicht met betrekking tot het te verwachten onderhoud en een voorstel met betrekking tot de visuele documentatie van het kunstwerk.
- 3. De uitvoeringsfase:** aanvraag vergunningen, afspraken over planning, budget, uit te besteden onderdelen, inpassing in de bouw. Onder de uitvoering van het definitieve ontwerp wordt al naar gelang de aard van het kunstwerk verstaan het aanbesteden van onderdelen van het kunstwerk bij derden; het vervaardigen van het kunstwerk; het in nauw overleg met de opdrachtgever coördineren en begeleiden van de uitvoering van de opdracht en het verzorgen van de eindoplevering overeenkomstig artikel 17 LAVK.

Landelijke Algemene Voorwaarden Kunstopdrachten

De gemeente Roosendaal hanteert de Landelijke Algemene Voorwaarden Kunstopdrachten op de site van Cultuur-Ondernemen uit 2015 als leidraad bij het proces. De Voorwaarden zijn uitgebreid en geven gedetailleerd aan waar men in het proces allemaal aandacht aan kan of moet besteden. Bij toepassing van de Voorwaarden geeft de gemeente Roosendaal dit op al haar offertes en contracten aan en zendt de gemeente Roosendaal bovendien vooraf de volledige tekst van de Voorwaarden toe of stelt deze ter hand aan de wederpartij. Het gaat erom dat de wederpartij, voorafgaand aan het sluiten van een overeenkomst de toepasselijkheid van de voorwaarden heeft aanvaard en in staat is geweest kennis te nemen van de volledige inhoud. Deze Voorwaarden zijn vooral bedoeld voor grotere kunstopdrachten van overheids-

instellingen, organisaties of bedrijven. Ze kunnen eventueel ook gebruikt worden voor kleinere opdrachten van dergelijke opdrachtgevers. De Voorwaarden zijn niet geschikt in de situatie dat een opdrachtgever privé handelt en dus niet namens een organisatie of bedrijf.

Fair Practice Code

De Fair Practice Code is een gedragscode voor ondernemen en werken in kunst, cultuur en creatieve industrie.

Deze code is bij kunst in de openbare ruimte in Roosendaal altijd van toepassing. Door de Fair Practice Code te gebruiken, zet de gemeente Roosendaal zich in om met eerlijke, duurzame en transparante bedrijfsvoering en respectvol, solidair en in vertrouwen met elkaars belangen rekening te houden ten dienste van een sterke sector die de potentie en kansen van makers ten volle benut en doet renderen.

<https://quickscan.fairpracticecode.nl/nl/fair-practice-code>

Governance Code Cultuur

De Governance Code Cultuur is een instrument voor goed bestuur en toezicht. De Code gaat over het gehele besturingsproces van een organisatie: beleid, besluitvorming, uitvoering, toezicht en verantwoording. De Code helpt bestuurders en toezichthouders bewust te reflecteren aan de hand van vragen als: 'Hoe doen we het eigenlijk?', 'Waarom doen we het zo?' en 'Wanneer doen we het goed?'.

<https://www.cultuur-ondernemen.nl/governance-code-cultuur/principe/introductie>

Code Diversiteit & Inclusie

Van origine was de Code gericht op culturele diversiteit maar er was binnen de sector behoefte om die code verder te verbreden. De Code richt zich nu op alle vormen van verschil, zoals gender, beperking, seksuele oriëntatie, religie, sociaaleconomische status, opleidingsniveau en leeftijd.

In het beleid zal het nodig blijven onderscheid te maken op deze onderdelen. Soms kunnen maatregelen samenvallen, soms is het nodig apart te kijken naar wat er speelt op het gebied van huidskleur, religie of handicap binnen een organisatie.

<https://codeculturelediversiteit.com/de-code/>

Bijlage 3

Een kunstwerk is het resultaat van een onafhankelijk creatief proces. De keuze voor een bepaalde kunstenaar betekent in de praktijk dan ook kiezen voor een bepaalde uitdrukking van beeldende kunst. Het is daarom van groot belang dat de opdrachtgever, voorafgaand aan het geven van een kunstopdracht, zorgvuldig nagaat welke vorm van beeldende kunst het meest zinvol is en welke voorwaarden hij aan het kunstwerk stelt. Alle criteria waaraan het kunstwerk moet voldoen en die bij de beoordeling een rol zullen spelen, moeten duidelijk opgenomen worden in een opdrachtschrijving. De opdrachtschrijving is de essentie van het contract dat tussen de opdrachtgever en de kunstenaar gesloten gaat worden.

Punten ter overweging zijn bijvoorbeeld:

- Moet het kunstwerk iets of iemand uitbeelden of moet hierin een bepaalde gedachte tot uitdrukking gebracht worden?
- In hoeverre moet het speciaal voor een bepaalde plek, aangepast aan de omgeving gemaakt worden?
- In hoeverre moet het onderhoudsarm en vandalismebestendig zijn?
- Wordt er gedacht aan bepaalde afmetingen en aan bepaald materiaal?
- Welke minimale levensduur heeft de opdrachtgever voor het kunstwerk voor ogen?
- Wel maximaal budget is er voor de realisatie van het kunstwerk¹⁰?

Er bestaan verschillende redenen om een kunstopdracht te starten:

- **Kwaliteit van gebouwde omgeving:** Het willen verbeteren van de kwaliteit van de gebouwde omgeving of het versterken van de identiteit van een plek kan de aanleiding zijn voor een kunstopdracht.
- **Maatschappelijk vraagstukken:** Kunstprojecten kunnen worden ingezet om een nieuwe kijk op een maatschappelijk probleem te bieden, om de sociale cohesie te versterken of om bij te dragen aan veiligheid.
- **Cultuurparticipatie:** De realisatie van een kunstproject in de openbare ruimte kan bijdragen aan het bereiken van een groot en breed publiek voor cultuur.
- **Herdenking:** In Rosendaal staan enkele herdenkingsmonumenten. De noodzaak om belangrijke historische momenten of personen die veel voor de samenleving betekenden te vereeuwigen, kan aanleiding voor een opdracht zijn.
- **Citymarketing:** Stimulering van toerisme is een reden om met name projecten op grote schaal te ontwikkelen. Hoewel citymarketing niet de uitgesproken aanleiding hoeft te zijn, kan een initiatief indirect wel bijdragen aan het merk van een stad¹¹.

10. Landelijke Algemene Voorwaarden Kunstopdrachten 2015.

11. Ruimte voor het onverwachte. Handleiding voor opdrachtgevers van kunst in de openbare ruimte. Amsterdams Fonds voor de Kunst, 2014.

December 2021

Opdrachtgever

Gemeente Roosendaal

Deze beleidsnota is opgesteld door

Gemeente Roosendaal/groep Economie
Marion Vriens en Seye Cadmus

Vormgeving

Roger Peersman

Bronnen

- Roosendaal 'De stad als canvas', Roosendaal Citymarketing, 2021.
 - Stappenplan, Kunst in de openbare ruimte. Een leidraad voor beheer en behoud. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, december 2020.
 - Ruimte voor het onverwachte. Handleiding voor opdrachtgevers van kunst in de openbare ruimte. Amsterdams Fonds voor de Kunst, 2014.
 - Imago-onderzoek (2021), Roosendaal Citymarketing.
 - Jaarverslag Roosendaal Citymarketing 2019.
 - Cultuurnota 2016, Cultuurnetwerk Roosendaal
-

Beeld

- Pagina 3, Foto: Roger Peersman, 'd'Ouwe Sok van Roosendaal' - Léon Vermunt en Ruben van de Ven
 - Pagina 5, Foto: Team Communicatie, 'Tiabloy' - Nick Ervinck
 - Pagina 7, Foto: Timo Reisiger, 'De waterspuwers' - Léon Vermunt
 - Pagina 8, Foto: Roger Peersman: 'Graffiti Kadetunnel' - The Loods
 - Pagina 12, Foto: ?????, 'De Houthakker' - Léon Vermunt
 - Pagina 13, Foto: Roger Peersman, 'Welvaart, ondernemingsgeest, spoorwegen' - Jo Uiterwaal
 - Pagina 15, Foto: ?????, 'Het Gezin' - Sybille Krosch
 - Pagina 16, Foto: Tom Onrust, 'De Havik', -Tom Onrust (www.studioonrust.nl)
 - Pagina 22, Foto: Seye Cadmus, 'Boom' - Anna Niederbremer
 - Pagina 23, Foto: Team Communicatie, 'Dansuitvoering rondom beeldende kunstwerken' - Roosendaal Danst!
 - Pagina 25, Foto: Timo Reisiger, Polar bear - Joop Vlak
 - Pagina 27, Foto: Isa de Jong, 'Vandaag groei ik', - Isa de Jong
 - Pagina 31, Foto: Timo Reisiger, 'Graffiti Kadetunnel' - The Loods
 - Pagina 34, Foto: Roger Peersman, 'De voortschrijdende beschaving' - Jo Uiterwaal
-

Met dank aan allen die in dit proces hebben meegedacht, onder andere:

Cultuur Verbindt Roosendaal (Geertje Braspenning & Anne van Kalmthout)
Roosendaal Citymarketing (Myrna van der Laak)
Adviescommissie Museumfunctie (Victor Wendel & Leon Arninkhof)
Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit (Anet Goemans)
Roosendaal Danst! (Jacques van Meel)
KunstLoc Brabant (Liesbeth Jans)
Roosendaalse kunstenaars
Ambtenaren van Gemeente Roosendaal en andere gemeenten
